

Til
Chefkonsulent Anne Kamper
Styrelsen for Videregående Uddannelser

København, 29. april 2016

Udvikling af nye prøve- og eksamensformer Svar til Censorudvalget

Overordnet betragter vi det danske eksamenssystem som velfungerende og velreguleret. Censuren spiller en central rolle i forhold til fagfælle vurdering og i forhold til retssikkerhed. At afskaffe den eksterne censur vil være et meget radikalt skridt. Der er mange argumenter for og imod en yderligere begrænsning af den eksterne censur. Det væsentligste argument for er økonomisk. Der vil være tale om en enkel måde at flytte ressourcer fra eksamen til undervisning. Nedenfor har vi forsøgt at svare på de tre spørgsmål, censorudvalget har stillet os. Svarene er grupperet i tre gennemgående temaer:

1. Internationalisering
2. Økonomisk og kvantitativt hensyn
3. Snyd

Selvom vi betragter det eksisterende eksamenssystem som velfungerende, så finder vi, at der er tendenser i den måde det aktuelt udmøntes på som udfordrer mulighederne for at bruge det til det, som der er udbredt enighed om må være en målsætning med højere uddannelse i Danmark, nemlig at uddanne en selvstændig, innovativ og socialt kompetent arbejdskraft.

I nederste matrix har vi som forslag skelnet mellem censorer der kommer fra universiteterne og censorer der kommer fra aftagerne. Vi er klar over, at det ikke vil være muligt at operere med to censorkorps. Når vi alligevel har gjort det skyldes det, at det er vores opfattelse, at censorerne i praksis optræder i disse to kategorier, og deres bidrag til universiteter, studier og fag er meget forskellige.

Vi håber at vores input kan inspirere Censorudvalgets arbejde, og ser frem til fortsat dialog.

På Interessegruppens vegne

Venlige hilsner fra Erik C. Højbjerg, Jens Tofteskov og Agnete Lunddahl.

DUNs interessegruppe:
"Eksamen og eksamensformer i forskningsbaserede uddannelser"
Gruppens hjemmeside: <http://www.dun-net.dk/sigs-special-interest-groups/>

Hvor ser I, at vores nuværende prøve- og eksamenssystem er udfordret (Er det f.eks. i forhold til læringsudbyttet, nye undervisningsformer, herunder nye pædagogik og teknologi, og/eller andet)?

Internationalisering:

Vores eksamenssystem er markant anderledes end i mange andre lande. Den skarpe adskillelse af undervisning og eksamen og vores regelstyring kommer bag på mange internationale medarbejdere og studerende.

Økonomisk og kvantitativt hensyn:

Økonomiske stramninger samtidigt med stigende ønske om (og måske også behov for) kontrol medfører en tendens til at skabe et prøvesystem med mange billige eksaminer, der mangler validitet.

Standardisering:

For at sikre fremdrift og undgå klager og skandaler søger institutionerne at standardisere og holde sig til de kendte former. Det betyder at færre kaster sig ud i at eksperimentere med eksamensformer. Både de økonomiske stramninger og tendensen til at holde sig til det sikre betyder fx at der på universiteterne ikke har været afholdt et bredt udsnit af portfolioeksamener. Måske rammer dette særligt ift. entreprenørskab, praktikophold og lign.

Snyd:

-i forskellige former er desværre et stigende problem. Det betyder formentlig, at der vil være tendens til at vælge eksamensformer, der minimerer risiko for snyd. Der kan utvivlsomt ses en parallel til problemerne med SRP opgaven i gymnasiet. Hjemmeopgaver, hvor der er risiko for, at den studerende ikke selv har skrevet den, vil der sikkert blive færre af, men det begrænser samtidig mulighederne for at fremme selvstændigt arbejde.

Hvad vurderer I, at konsekvenserne af disse udfordringer er (Har det f.eks. konsekvenser i forhold til kvalitet, retssikkerhed og/eller andet)?

Internationalisering:

Manglende kendskab til danske eksamens- og censurregler kan i mange tilfælde føre til, at de studerendes retssikkerhed tilsidesættes. Hertil kommer, at hvis eksamen ikke administreres efter gældende regler, dvs. i overensstemmelse både med eksamens- og karakterbekendtgørelserne og med vedtagne læringsmål for den pågældende eksamen, så er der risiko for, at der anlægges idiosynkratiske/tilfældige kriterier for bedømmelse.

Økonomisk og kvantitativt hensyn:

Studienævnene vil være tilbøjelig til, at føje et pres om billige eksamensformer af hensyn til økonomi og kvantitet. Udover at sådanne eksamener har tendens til at mangle validitet, vil det også fremme risikoen for en 'modularisering' af prøvesystemet, dvs. en tilrettelæggelse af uddannelsesforløb, hvor hvert enkelt (selv relativt korte) kursusudbud

DUNs interessegruppe:

"Eksamen og eksamensformer i forskningsbaserede uddannelser"

Gruppens hjemmeside: <http://www.dun-net.dk/sigs-special-interest-groups/>

efterfølges af en dedikeret eksamen. En sådan 'modularisering' øger fleksibiliteten (ikke mindst den økonomiske) i tilrettelæggelse af uddannelser, men har som konsekvens, at samordningen på tværs af uddannelseselementer, herunder tværgående problemløsning, i betydeligt omfang besværliggøres og dermed muligheden for at indlære og kvalificere til helhedsorientering.

Standardisering:

Selvom 'modularisering' umiddelbart kan synes at øge de studerendes retssikkerhed, fordi alle snævre kursusaktiviteter efterfølges af en dedikeret og afgrænset eksamen med klare læringsmål (jf dog retssikkerhedsproblematikken om internationalisering ovf.), vil det samtidig indebære en risiko for faldende kvalitet i det samlede uddannelsesforløb, idet dedikerede og velkendte eksamensformer ikke er de bedst egnede til at kultivere efterspurgte kvalifikationer, såsom selvstændig helhedsorienteret problemløsning, virkelighedsnære læreprocesser, innovation og stærke interpersonelle kompetencer.

Hvilke løsninger ser I på udfordringerne?

Internationalisering:

Overordnet er temaet: Skal vi tilpasse os, eller skal vi oplære undervisere og studerende i vores system? Skal vi gøre det sidste – hvilket kan give god mening – skal vi på universiteterne give de internationale studerende mulighed for at stifte uforpligtende bekendtskab med vores eksamensformer (øvelser), og oplære de internationale medarbejdere i at afholde eksamen. Dette gælder først og fremmest mundtlig eksamen.

Økonomisk og kvantitativt hensyn:

Dette problem kan næppe løses ved simple håndgreb. Her er det nødvendigt at undervisningsledere, undervisere og studerende løsner opfattelsen af, at alle (selv forholdsvis korte) undervisningssekvenser umiddelbart efterprøves ved en eksamen. Der vil være en risiko for at sådanne forløb ender i overfladisk udenadslære, der i mange tilfælde ikke vil være særlig holdbar. Løsningen ligger i et system, der bygger på få valide og 'formative' assessmentformer (projekt, portfolio og lign.) med fokus på det fremadrettede studieforløb. Et sådant system vil i mange tilfælde møde modstand, fordi kontrollen og sikring af at de studerende nu også har tillært sig alle nuancer i fagenes indhold er mangelfuld.

Standardisering:

Udvikling af eksamenssystemet kræver at der er nogle der er villige til at eksperimentere. Det kan forekomme "farligt" at eksperimentere og som studienævn/fagleder forekommer det sikrest at holde sig til det kendte. Risikoen ved at eksperimentere er at "regelsystemet" kan underkende en eksamensform gennem klagesager til trods for at juridisk konsultation kan

DUNs interessegruppe:

"Eksamen og eksamensformer i forskningsbaserede uddannelser"

Gruppens hjemmeside: <http://www.dun-net.dk/sigs-special-interest-groups/>

have godkendt formen. Alligevel er der behov for en udvikling af eksamenssystemet, som sikrer, at de studerende tilegner sig viden, færdigheder og kompetencer, som er efterspurgt og tilpasset arbejdsmarkedets og vidensamfundets aktuelle behov. Det kræver en mere systematisk praksis med at eksperimentere med nye, innovative eksamensformer.

Eksamensformerne indenfor de videregående uddannelser skal derfor i højere grad end nu afspejle, at de studerende evalueres på kompetencer til:

- At forstå, anvende og reflektere over analyser og metoder fra specifikke discipliner.
- At kunne arbejde kritisk med innovation i forskellige discipliner, herunder den markedsorienterede, den alment orienterede, den vidensorienterede.
- Bidrage til løsning af samfundsmæssige problemstillinger på basis af høj faglighed og tværfaglige perspektiver.

Det kan som nævnt fx ske gennem projekt-, portfolio, eller formidlingsorienterede eksamener, der tager højde for kompleks viden.

Snyd:

Det er helt uomgængeligt at risikoen/muligheden for snyd skal minimeres ved valg af eksamensform. Én måde er at eksperimentere med få, store eksaminer, som kombinerer forskellige præstationer (skriftlige og mundtlige). Samtidig må det erkendes, at elimineringen af snyd vil være særdeles begrænsende for valget af eksamensform.

Matrix over eksamensformer og censorer:

	Ekstern aftager	Ekstern VIP	Intern	Ingen
Afhandlinger (BA, KA)	X			
Kombieksamener, Problemorienterende mundtlig + skriftligt produkt (projekter, synopsis, essay, mm.)			X	
Skriftlige stedprøver, tests mm.				X
Kombieksamener, disciplinorienterede		X		
Portfolio (Mdtl)			X	
Praktik (Mdtl)			X	

DUNs interessegruppe:

“Eksamen og eksamensformer i forskningsbaserede uddannelser”

Gruppens hjemmeside: <http://www.dun-net.dk/sigs-special-interest-groups/>